

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput VII. a Idem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

rum ad præsens constituerit; consequens est, injustum, & iniquum merito censerit carius ad creditum quam de præsentem vendere, cum res unius, & ejusdem existentia, & valoris uno & altero tempore consideretur, nisi, ut jam diximus, concurrentibus, & expensis dictis duabus circumstantiis, ut infra dicemus. Hoc autem, quod affirmamus, licere ex dictis duabus circumstantiis rem carius vendere ob dilatam solutionem, non in immensum accipiendum est, sed ut vendens possit recipere quantitatem justii pretii rigurosi, vel supremi; non verò ad libitum, ut resolvunt Molina *di. disp. put. 355.* Lessius *di. lib. 2. de just. cap. 21. dubit. 6.* Ampliatur etiam præsens doctrina, ut ex eadem ratione procedat respectu emptoris, qui propter anticipatam solutionem emit rem viliori pretio; in eo siquidem casu, similiter consideratur virtuale, vel præsumptum mutuum, & ferè magis expressum in emptore, quam venditore: qui enim ita emit, & anticipatè solvit, mutuare creditur usque in diem, quo res vendita est tradenda; unde ex eisdem regulis, quod venditori licet, emptori etiam concedendum est: quoniam quod in uno correlativorum statuitur, ad alterum trahitur, ut notant communiter Doctores in *leg. final. C. de indicta viduit.* Quoties igitur incertum est res, quæ anticipatè solutione emuntur, plus, vel minus valituras esse tempore traditionis, cessat usura, & injustitia contractus, dummodo pretium non sit infimum omnino, id est minus justo pretio infimo; ita etenim in emente, & vendente declaranda est communis hæc sententia, quam ad varios casus in praxi obvios exponunt Leothardus *d. g. 24. per tot.* Araujo *d. g. 6. disp. 1.* & Barbosa *6. tom. in select. ad hunc textum.*

6.
Traditur ratio de-
cidendi

Unde jam apparet vera ratio præsentis assertio-
nis; nam licet hoc casu, cum carius res venditur ob
dilatam solutionem, ex forma, & figura talis con-
tractus nullum fœnus contrahi videatur; quid e-
nim commune habet venditio mercium cum illi-
cito fœnore; tamen quia non figura verborum in-
spicienda est, sed contractus, & obligationis sub-
stantia, & id quod verè gestum est, *leg. 3. in princ. l. 38. ff. de O. & A. l. 1. & per tot. Cod. plus valere quod agitur;* inde cum certum sit in hoc negotio fœnus occultari, & contrahi, atque ex tali mutuo palliato usura palliatè proveniant, ideò in præsentem impro-

bantur, tanquam si ex vero mutuo usurae perciperentur: & cum hæc præsumptio fœnoris usurarii cesset quando dubium est pretium rei venditæ in futurum, & venditor tempore contractus non est venditurus; quod licet tunc carius rem vendere absque eo, ideò in tali venditione crimen usurarum suspicetur.

Nec obstat dubitandi ratio supra adducta, nam præsens assertio procedit quoties ex solo tempo-
re retardatæ solutionis majus pretium constituitur: ceterum si ratione lucri cessantis, vel damni emergentis augeatur rei pretium usque ad summam, tandi-
quæ interest, usura non committitur, quia hoc casu licitum est aliquid exigere supra iustum rei pretium ratione ejus, quod interit: ut enim in aperto mutuo hoc licet, ita & in hoc palliato permit-
titur, ut probat Molina *di. disp. put. 355. num. 4.* Salas *de emptio. dub. 41. num. 4.* Gaspar Rodriguez *de annuis reddit. lib. 3. quest. 7. num. 34.* Proinde si quis rem fructiferam vendat, ut ferè sunt res immobiles, & fide de pretio habitæ rem tradat, potest pro modo, & portione fructuum, quas usque ad tempus cedentis solutionis percepisset, rei pretium augere, nec committit usuram, ut docent Covarr. *di. lib. 2. cap. 3. num. 7.* Gutierrez *de jurament. c. 2. n. 6.* Scaccia *de commerciis, §. 1. q. 7. ampliar. 8.* nec enim venditor tenetur rem sine pretio dimittere, *l. ex empto. ff. de action. empti. leg. quod vendidi. ff. de contrahend. empt. l. 31. §. idem Marcell. ff. de adilit. edict.* Immo licita est conventio inita à principio contractus de certo interesse præstando ob dilatam solutionem, ita ut emptor se obliget ad solvendum venditori quinque, vel septem pro centum, dum integrè pretium non solverit, dummodo hoc interesse taxatum sit verisimile, & probabile, consuetumque juxta morem regionis, in qua celebratur contractus, ut probat plures Carleval. *tom. 2. de judiciis. tit. 3. disp. 8. sect. 5. per tot.* Nec obstat quod dicebamus, naturaliter licere contrahentibus ad invicem se decipere; nam hoc procedit, ut dixi in *cap. 3. de emptio. & vend.* dum intra metas, & leges ipsius contractus decipio contingat, non verò ubi verbis celebratur unus contractus, & alius simulatur, ut in præsentem contingit; cum venditio extrinsecus simulatur, & verè mutuum celebratur, pretio ob dilatam solutionem aucto.

CAPUT VII.

^a Idem.

PRæterea parochianis vestris usuram accipere omnimodis interdicatis, quia usurarum crimen utriusque Testamenti pagina detestatur. Quod si monitis vestris parere contempserint, si clerici sunt, eos ab officio & beneficio suspensos, cum literis rei veritatem continentibus ad præsentiam nostram mittere non differatis: si laici fuerint, usque ad dignam satisfactionem, ipsos excommunicationis vinculo constringatis.

NOTÆ

I. ^a *Idem.* Ita etiam legitur in prima collectione, *sub hoc tit. cap. 9.* ubi additur *pars capituli Licet universis;* unde colligitur in præsentem referri partem textus in *cap. licet. 23. de test.* integra ejus textus extat in *Concil. Lateran. part. 20. c. 2.*

COMMENTARIUM.

GRAvitatem hujus criminis, necnon penas contra usurarios statutas in Concilio Lateran. retuli in *cap. 3. hoc tit.* quare in præsentem tantum agendum est de aliis penas statutis contra ipsos, tam jure canonico, quam civili, necnon & regio: & jam primis sæculis Ecclesia severissimis penas hoc

hoc crimen castigavit, tam in clericos, quam in laicos, siquidem Apostoli canone 44. sacros ministros usuris deditos deponi, & abdicari iusserunt: quam abdicacionem ad omnes clericos protraxerunt Patres Concilii Nicæni 1. can. 17. cui abdicacioni abstinentiam à communione, seu privationem communionis Ecclesiæ adjunxerunt in Concilio Arelat. 1. can. 12. Arelat. 2. can. 14. & gradus ecclesiastici privationem determinarunt Concilium Il-
 liberit. can. 20. Tarracon. can. 10. Aurel. 3. can. 6. Trul. can. 10. quorum verba refert Ant. Aug. in e-
 pit. jur. libr. 35. tit. 6. nec possunt usurarii ad sacros ordines ascendere, nec officia ecclesiastica obtine-
 re, cap. inter dilectos de excessibus Prælat. Salcedo
 in praxi. cap. 91. Barbof. de potestat. Episcop. alleg.
 43. num. 3. Petrus Gregor. libr. 3. de usur. cap. 1. num.
 3. & si jam clerici hi ordinibus initiati, aut ad be-
 neficia promoti reperiuntur, tam ab officio, quam à
 beneficio suspenduntur, ex præsentis textu; & si sic
 moniti pergant in hoc scœnore exercendo, ab offi-
 cio, & beneficio deiciuntur, cap. 1. & 2. 47. dist. cap.
 si quis. cap. quoniam 14. quest. 3. cap. 1. hoc tit. Quem
 textum cum præsentis ita conciliat Fragofo de regi-
 mine part. 1. libr. 2. dist. 4. §. 21. Laici autem ex-
 communicantur, & nisi satisfecerint, ad pœnitentiam
 non admittuntur, cap. fin. s. fin. hoc tit. in 6.
 & si ita indurati decedant, sepultura ecclesiasticâ
 privantur, cap. 3. hoc tit. cap. quamquam, eodem tit.
 in 6. Clementina 1. eod. tit. Petrus Greg. lib. 33. syn-
 tag. cap. 23. num. 32. testamenta ab eis condita nulla
 sunt, ut dicemus infra. in cap. tua. Jure etiam
 civili usurarii puniuntur pœnâ infamiæ, ex con-
 stitucione Diocletiani, & Maximi in l. improbum

20. Cod. ex quibus causis infam. ibi: *Improbum scœnus
 exercentibus, & usuras usurarum exigentibus, in-
 famia macula irroganda est.* Quâ in pœna imi-
 tati sunt Imperatorem Augustum, qui quosdam
 usurarios infamiâ notavit, ut refert Suetonius in
 eo, & ex ipso Petrus Herodius lib. 3. rerum judic.
 tit. 11. c. 4. eandem pœnam approbarunt Innoc. II.
 in Synodo Romana can. 13. & Innoc. III. in c. inter,
 de excess. Prælat. Unde eo jure attento repellun-
 tur usurarii à dignitatibus, ex l. 2. & 6. C. de digni-
 tat. lib. 12. intestabiles redduntur, ex l. 3. & 5. ff. de testi-
 bus. Docuerunt Farinac. de testibus q. 56. num. 352.
 Salmasius de scœnore trapezit. lib. 2. Etiam extra or-
 dinem puniuntur, l. 1. §. expilatores, ff. de effraкторi-
 bus: docent Canif. de usur. cap. 8. Leorhardus eod.
 tract. qu. 100. quo jure antiquos Romanos usos
 fuisse constat ex Livio lib. 10. ubi refert Aediles Cu-
 rules quibusdâ scœnatoribus diem dixisse, & bo-
 nis multasse, & ex illis viam quandam quadrato
 lapide stravisse: ex Catone & Sigonio refert Hero-
 dius lib. 4. Pandect. tit. 10. cap. 1. Tandem jure no-
 stro Regio usurarius pro prima vice pecuniam
 mutuo datam sub usuris amittit, quæ cedit lucro
 debitoris; & insuper similem quantitatem solvere
 tenetur, quarum duæ partes fisco, tertia pars ac-
 cusatori applicatur: pro secunda vice perdit dimi-
 diam bonorum partem applicandam pro eisdem
 dictis partibus: pro tertia verò vice privatur om-
 nibus bonis eodem modo applicandis, & dividen-
 dis, l. 1. & 14. tit. 2. lib. 8. ordin. l. 4. & 5. tit. 6. lib. 8.
 Recopil. explicant Covarr. lib. 2. var. cap. 3. num. 2.
 Avendanno de exeg. mandat. 2. part. cap. 29. D. Jo-
 an Vela de delict. cap. final. num. 12.

CAPUT VIII.

Idem Abbati, & fratribus^a S. Laurentii.

CONquestus est nobis G. clericus præsentium lator, quod licet de quadam terra, quam pater suus vobis obligavit, sortem vestram, deductis expensis, receperitis; terram tamen ipsam non sine derogatione vestra salutis, honestatis, & famæ, nihilominus detinetis. Inde est quod discretioni vestra p. A. f. p. m. quat. si terram ipsam titulo pignoris detinetis, & ex fructibus ejus sortem vestram recepistis, prædictam terram memorato clerico, dilatione, & ap. cess. reddatis, & in pace, & quiete dimittatis, nisi forte terra ipsa de feudo sit monasterii vestri.

NOTÆ.

^a S. Ancti Laurentii. Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. c. 10. nullibi ta-

men exprimitur cujus ordinis esset monasterium hoc, aut in qua provincia casus hic contigerit: Textum hunc exposui in cap. 1. de feud. & in cap. cum contra, de pignor.

CAPUT IX.

Alexand. III. Episcopo^a Placentino.

TUa nos duxit fraternitas consulendos, quid sit de usurariorum filiis observandum, qui eis in crimine usurarum defunctis succedunt: aut de extraneis, ad quos bona usurarum asseris^b devoluta. Tuæ igitur quæstioni literis præsentibus responde-
 mus, quod filii ad restituendas usuras ea sunt districtione cogendi, quâ parentes si vive-
 rent, cogerentur: id ipsum etiam contra hæredes^c extraneos credimus exercendum.

NOTÆ